

Anonymizované znenie

Preklad

C-286/19 – 1

Vec C-286/19

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

5. apríl 2019

Vnútroštátny súd:

Tribunal d'instance d'Aulnay-Sous-Bois

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

25. marec 2019

Žalobcovia:

JE

KF

Žalovaná:

XL Airways SA

TRIBUNAL D'INSTANCE

[omissis]

[omissis] **AULNAY-SOUS-BOIS**

[omissis]

Rozsudok vydaný [omissis] 25. marca 2019

[omissis]

Po verejnom pojednávaní z 10. decembra 2018

[omissis]

Medzi žalobcami:

JE, bydliskom [omissis] v Paríži (Francúzsko)

KF, bydliskom [omissis] v Paríži,

[omissis]

na jednej strane,

a žalovanou:

S.A. XL AIRWAYS, [omissis] TREMBLAY-EN-FRANCE, (Francúzsko)

[omissis]

na druhej strane,

[omissis]

[omissis] návrhom doručeným 17. marca 2017 [omissis] podali JE a KF žalobu proti spoločnosti XL AIRWAYS [omissis], ktorou navrhovali, aby bola tejto spoločnosti uložená povinnosť zaplatiť každému z nich hlavnú sumu vo výške 600 eur ako náhradu za zrušenie letu na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému náhrad a pomoci cestujúcim pri odmietnutí nástupu do lietadla, v prípade zrušenia alebo veľkého meškania letov a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 295/91 (Ú. v. EÚ L 46, 2004, s. 1; Mim. vyd. 07/008, s. 10), a to s úrokmi v zákonom stanovenej výške odo dňa vyzvania. Dotknuté osoby sa okrem toho domáhali, aby bola každej z nich zaplatená suma 400 eur ako náhrada škody a úroky za neoprávnený odpor leteckej spoločnosti, ako aj suma 500 eur

podľa článku 700 Code de procédure civile (občiansky súdny poriadok), okrem povinnosti nahradiť trovy konania.

Spoločníci JE/KF uviedli, že od tohto leteckého dopravcu nadobudli dve letenky na let Punta Cana (Dominikánska republika)/Paríž, s plánovaným časom odletu 24. mája 2014 o 21:20 hod. a časom priletu na letisko Roissy CDG 25. mája 2014 o 12:20 hod. Podľa žalobcov bol však tento let zrušený a mohli cestovať náhradným letom až 25. mája 2014 o 17:35 hod. (miestneho času), na základe čoho sa im podarilo dosiahnuť cieľové miesto v Paríži na druhý deň o 07:50 hod.

Žalobcovia následne zaslali spoločnosti XL AIRWAYS 27. mája 2016 a prostredníctvom svojho právneho zástupcu list so žiadosťou o vyplatenie paušálneho odškodnenia vo výške 600 eur na osobu cestujúceho, ktoré je stanovené nariadením (ES) č. 261/2004 v prípade zrušenia letu na vzdialenosť presahujúcu 3500 kilometrov.

Vzhľadom na to, že letecká spoločnosť nereagovala na túto žiadosť, spoločníci JE/KF podali túto žalobu na účely toho, aby bolo o spore rozhodnuté podľa uplatniteľného práva.

Po podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania bola vec prejednaná na pojednávaní z 10. decembra 2018, na ktorom sa zúčastnili účastníci konania [omissis].

V rámci svojho prednesu na pojednávaní, uvádzajúc možnosť súdu zmeniť kvalifikáciu uvádzaného zrušenia letu na meškanie letu, spoločníci JE/KF podali [omissis] návrh na prerušenie konania z dôvodu, že predmetná vec obnáša otázku o výklade ustanovení článku 3 ods. 2 nariadenia (ES) č. 261/2004, podľa ktorých treba považovať za cestujúceho letu osobu, ktorá má potvrdenú rezerváciu a dostavila sa na odbavenie za podmienok stanovených leteckou spoločnosťou a najneskôr 45 minút pred stanoveným časom odletu, pričom splnenie tejto podmienky sa však nevyžaduje v prípade zrušenia letu.

V tomto prípade žalobcovia navrhujú prerušiť konanie až do odpovede Súdneho dvora Európskej únie na prejudiciálne otázky, ktoré mu už v tejto oblasti boli predložené na preskúmanie a kladú súdu nové prejudiciálne otázky týkajúce sa uplatnenia tých istých ustanovení, pričom tiež požadujú ich postúpenie európskemu súdu.

Spoločníci JE/KF subsidiárne zopakovali návrhy a žalobné dôvody uvedené v ich pôvodnom návrhu, týkajúce sa však súm na náhradu škody a úrokov za neoprávnený odpor vo výške 1 000 eur na cestujúceho, ako aj sumy uvedenej v ich návrhu podanom podľa článku 700 Code de procédure civile (občiansky súdny poriadok).

Pokiaľ ide o návrh na prerušenie konania, právny zástupca spoločnosti XL AIRWAYS tvrdiac, že sporná udalosť predstavuje skutočne meškanie letu v zmysle európskej judikatúry, vyhlásil, že namieta proti tomuto návrhu na

prerušenie konania vzhľadom na to, že o otázke preukázania postavenia cestujúceho pri uplatnení článku 3 ods. 2 nariadenia (ES) č. 261/2004 bolo rozhodnuté úplne jasnou judikatúrou Cour de cassation (Kasačný súd, Francúzsko). Pokiaľ ide o podstatu veci, žalovaná navrhla zamietnuť všetky návrhy vzhľadom na to - keďže podľa nej sa jednalo o meškanie letu - že pri absencii preukázania spoločníkmi JE/FK ich dostavenia sa na odbavenie za požadovaných podmienok títo nepreukázali svoje postavenie cestujúcich oprávnených na náhradu na základe uvedeného ustanovenia.

[omissis]

Odôvodnenie

O návrhu na prerušenie konania

[omissis] [vnútroštátna procesná otázka]

[omissis] Článok 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) stanovuje, že Súdny dvor Európskej únie má právomoc vydať predbežný nález o otázkach, ktoré sa týkajú najmä výkladu Zmlúv.

Pokiaľ je takáto otázka položená vo veci, o ktorej rozhoduje vnútroštátny súdny orgán, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, tento súdny orgán je povinný obrátiť sa na Súdny dvor, pričom Code de l'organisation judiciaire (zákon o organizácii súdnictva) vo svojom článku R221-37 stanovuje, že tribunal d'instance (súd prvého stupňa) rozhoduje v poslednej inštancii v sporoch až do hodnoty 4 000 eur a pokiaľ návrh presahuje túto sumu alebo suma nie je určená, rozhodnutie môže byť predmetom odvolania.

[omissis]

[omissis] [vnútroštátna procesná otázka]

V prejednávanej veci je nesporné, že vzhľadom na to, že návrhy spoločníkov JE/KF nepresahujú hranicu 4 000 eur, o podstate sporu bude rozhodnuté rozhodnutím vydanom v poslednom stupni a preto nemôže byť predmetom opravného prostriedku v zmysle článku 267 ZFEÚ.

Navyše, hoci v osobitnom prípade existujú vážne dôvody umožňujúce zmeniť kvalifikáciu sporu, na ktorom je založený návrh, zo zrušenia letu na meškanie letu, je nesporné, že výklad ustanovení článku 3 ods. 2 nariadenia (ES) č. 261/2004 o skutočnostiach uvedených v nových prejudiciálnych otázkach predložených vnútroštátnemu súdu môže určiť uplatniteľnosť ustanovení o náhrade stanovených nariadením (ES) č. 261/2004 v spore.

V dôsledku toho [omissis] treba vyhovieť návrhu na prerušenie konania podanému žalobcami [omissis] a to až do rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie o položených prejudiciálnych otázkach [omissis].

O prejudiciálnych otázkach

Tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois (súd prvého stupňa v Aulnay-sous-Bois) čelí výraznému nárastu počtu podaní patriacich do jeho pôsobnosti v rámci územného obvodu, v ktorom sa nachádza letisko Roissy-Charles-de-Gaulle, vznášajúcich pochybnosti o spôsoboch preukazovania dostavenia sa na odbavenie v prípade meškania letov, na ktoré sa potenciálne môže vzťahovať ustanovenie o paušálnej náhrade zavedené nariadením (ES) č. 261/2004.

Cour de cassation (Kasačný súd) dvoma rozsudkami zo 14. februára 2018 [omissis] a 12. septembra 2018 [omissis] potvrdil rozsudky, ktoré vydal tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois (Súd prvého stupňa v Aulnay-sous-Bois), ktorými boli zamietnuté žaloby o paušálnu náhradu podané voči prevádzkujúcemu dopravcovi na základe vyššie uvedeného nariadenia v prípade viac ako trojhodinového meškania letu do cieľového miesta. Žalobcovia v týchto veciach predložili iba dôkazy o potvrdenej rezervácii v elektronickej forme, v prípade prvej s nemenovitým potvrdením meškania.

Napriek tejto judikatúre vykladajúcej ustanovenia článku 3 ods. 2 nariadenia (ES) č. 261/2004 na základe záväzkového práva, mnohí cestujúci, ktorí už nemôžu predložiť formálny dôkaz o ich skutočnom dostavení sa na odbavenie na predmetné lety a argumentujúci technologickým vývojom, ktorý má najmä za následok postupný zánik vydávania „papierových“ palubných lístkov, vedú množstvo súdnych sporov o tejto otázke.

Uvádzajú najmä, že držba potvrdenej rezervácie na let predstavuje vyvrátiteľnú domnienku dostavenia sa na odbavenie, pričom prislúcha leteckej spoločnosti, aby voči tejto domnienke predložila dôkaz o opaku. Táto analýza bola potvrdená rozhodnutiami niektorých prvostupňových súdov, ktoré nariadili leteckému dopravcovi predložiť údaje PNR (Passenger Name Record) cestujúcich predmetného letu, v prípade potreby pod hrozbou pokuty.

Vzhľadom na to, že na Tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois (Súd prvého stupňa v Aulnay-sous-Bois) bolo predložených 2 700 podaní v leteckých sporoch v roku 2017 a viac než 5 000 podaní v roku 2018, riadny výkon spravodlivosti vyžaduje konečné objasnenie podmienok uplatnenia vyššie uvedeného článku 3 ods. 2 písm. a) na účely zabezpečenia, v záujme cestujúcich, harmonizácie rozhodnutí vydaných súdnymi orgánmi rozhodujúcimi o týchto sporoch, vo všeobecnosti v poslednom stupni.

Ten istý predmet už odôvodnil postúpenie návrhu na začatie prejudiciálneho konania kancelárii Súdneho dvora Európskej únie, podaného 3. decembra 2018 v konaní pred tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois (Súd prvého stupňa

v Aulnay-sous-Bois) [*omissis*] a zapísaného na Súdnom dvore pod číslom veci C-756/18. Položená otázka sa týkala možnosti preukázania dostavenia sa na odbavenie prostredníctvom vyvrátenej domnienky.

V prejednávanej veci spoločníci JE/KF predovšetkým tvrdia, že judikatúra, podľa ktorej najmenej trojhodinové meškanie je porovnateľné so zrušením letu, nemá za následok uplatniteľnosť ustanovení článku 3 ods. 2 písm. a) nariadenia (ES) č. 261/2004 na prípad meškajúceho letu a že prípadná uplatniteľnosť v tomto prípade by každopádne vyvolala otázku, či referenčným časom pre odlet je čas, ktorý bol pôvodne stanovený ako čas odletu, alebo čas skutočného odletu pri meškajúcom lete.

Pokiaľ ide o dôkazné bremeno týkajúce sa dostavenia sa na odbavenie, navrhovatelia, argumentujúc nedávnym technologickým vývojom a predovšetkým elektronizáciou palubných lístkov, vznášajú otázku o povahe podmienok stanovených v článku 3 ods. 2 písm. a) nariadenia (ES) č. 261/2004 na účely zistenia, či sa jedná o podmienky uplatnenia tohto nariadenia, ktorých splnenie musí preukázať spotrebiteľ, alebo o dôvod oslobodenia leteckej spoločnosti od povinnosti náhrady, o čom by mala predložiť dôkaz letecká spoločnosť.

Napokon, spoločníci JE/KF poukazujú na nezlučiteľnosť, ktorá by mohla existovať medzi skutočnosťou, že dôkazné bremeno o dostavení sa na odbavenie nesú výlučne cestujúci a zásadou potrebného účinku nariadenia (ES) č. 261/2004 vzhľadom na jeho ciele zabezpečenia vysokej úrovne ochrany spotrebiteľov, ktorí sú v tomto prípade uvedení cestujúci.

Tieto prejudiciálne otázky položené žalobcami boli prejednané v rámci kontradiktórneho konania [*omissis*]. Žalovaná vyhlásila, že namieta voči prerušeniu konania vzhľadom na to, že prejudiciálne otázky položené žalobcami nemajú žiaden základ, keďže Cour de cassation (Kasačný súd) svojimi rozsudkami zo 14. februára 2018 a 12. septembra 2018 definoval jasnú judikatúru potvrdzujúcu požiadavku, aby cestujúci predložili dôkaz o ich skutočnom dostavení sa na odbavenie predložením ich palubného lístka alebo iného dôkazu, ktorý môže predstavovať požadovaný dôkaz.

V tomto smere sa treba domnievať, že otázky položené žalobcami, hoci v podstate znovu nastoľujú problematiku prejudiciálnej otázky, ktorá už bola položená Súdnemu dvoru Európskej únie 3. decembra 2018 v podobnej veci, rozširujú jej pôsobnosť odlišnými uhlami právnej analýzy, na základe čoho zdá sa umožniť podrobnejšie preskúmanie predmetu, ktorý je sporný vo veci samej.

Z tohto dôvodu, vzhľadom na to, že ide o rozhodnutie vo veci samej vydané v poslednom stupni, treba Súdnemu dvoru Európskej únie postúpiť tieto prejudiciálne otázky:

[*omissis*]

[*omissis*] [znenie prejudiciálnych otázok zopakovaných vo výroku]

[omissis] [rozhodnutie o prerušení konania]

[omissis] [spresnenie týkajúce sa trov]

Z týchto dôvodov

Tribunal [omissis]

Nariaďuje postúpiť Súdnemu dvoru Európskej únie tieto prejudiciálne otázky:

1. O uplatniteľnosti článku 3 ods. 2 písm. a) v jeho dvoch častiach, v prípade meškania letu:

a) Vzhľadom na skutočnosť, že právo na náhradu v prípade odmietnutia nástupu do lietadla alebo zrušenia letu, stanovené v článku 7 nariadenia (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, bolo judikatúrou rozšírené na meškania letu (Súdny dvor, štvrtá komora, 19. november 2009, vec C-402/07 a C-432/07, Sturgeon), možno výslovnú podmienku o dostavení sa cestujúceho na odbavenie stanovenú v článku 3 ods. 2 písm. a) nariadenia (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, uplatniteľnú len v prípade odmietnutia nástupu do lietadla, uplatňovať v rámci náhrady požadovanej cestujúcim, ktorý je poškodený z dôvodu meškania letu a nie z dôvodu odmietnutia nástupu do lietadla?

b) V prípade kladnej odpovede na otázku 1) a), vzhľadom na ciele lehoty stanovenej článkom 3 ods. 2 písm. a) nariadenia (ES) č. 261/2004 („najneskôr 45 minút pred uverejneným časom odletu“) súvisiace s otázkou prekročenia kapacity rezervácií a s cieľmi bezpečnosti, treba v tomto prípade túto lehotu vykladať v zmysle, že je to „najneskôr 45 minút pred novým časom odletu meškajúceho letu, uverejneným na informačných tabuliach letiska alebo oznámeným cestujúcim?“

2. O dôkaznom bremene v súvislosti s „dostavením sa na odbavenie“

V prípade kladnej odpovede na otázku 1) a), teda v prípade uplatnenia článku 3 ods. 2 písm. a) nariadenia (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004 na náhradu požadovanú cestujúcim, ktorý je poškodený z dôvodu meškania letu:

a) Sú podmienky stanovené v článku 3 ods. 2 písm. a) predbežnými podmienkami, ktoré spotrebiteľ musí splniť na účely uplatnenia nariadenia alebo okolnosťou vylučujúcou zodpovednosť leteckej spoločnosti, umožňujú jej predložiť zoznam cestujúcich na preukázanie toho, že spotrebiteľ sa nedostavil na odbavenie „ako je určené a v čase, ktorý vopred písomne (vrátane elektronických prostriedkov) stanovil letecký dopravca, cestovná kancelária alebo splnomocnený cestovný agent, alebo ak nie je stanovený žiadny čas, najneskôr 45 minút pred uverejneným časom odletu“

v zmysle článku 3 ods. 2 písm. a) nariadenia (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, vzhľadom na technologický vývoj umožňujúci vydávanie elektronických palubných lístkov, na absenciu časovej informácie na papierových palubných lístkoch, na s tým súvisiacu absenciu akejkoľvek povinnosti fyzicky sa dostať k odbavovaciemu pultu a na skutočnosť, že len letecké spoločnosti disponujú všetkými informáciami týkajúcimi sa odbavenia cestujúcich až do ukončenia činností súvisiacich s týmto odbavením?

b) Bráni zásada potrebného účinku, ciele nariadenia (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004 a zvýšená úroveň ochrany cestujúcich a všeobecne spotrebiteľov, zaručená nariadením (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004 alebo inými ustanoveniami či normami práva Únie tomu, aby dôkazné bremeno o svojom dostavení sa na odbavenie niesol výlučne cestujúci, „ako je určené a v čase, ktorý vopred písomne (vrátane elektronických prostriedkov) stanovil letecký dopravca, cestovná kancelária alebo splnomocnený cestovný agent, alebo ak nie je stanovený žiadny čas, najneskôr 45 minút pred uverejneným časom odletu“ v zmysle článku 3 ods. 2 písm. a) nariadenia (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, vzhľadom na technologický vývoj umožňujúci vydávanie elektronických palubných lístkov, na absenciu časovej informácie na papierových palubných lístkoch, na s tým súvisiacu absenciu akejkoľvek povinnosti fyzicky sa dostať k odbavovaciemu pultu a na skutočnosť, že len letecké spoločnosti disponujú všetkými informáciami týkajúcimi sa odbavenia cestujúcich až do ukončenia činností súvisiacich s týmto odbavením?

[omissis]